

Suositus 22/2022
Ehdotus A 1910/UVN
Käsittelijä Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Mietintö, joka koskee vastausta suositukseen 22/2022 pitkittyntä koronatautia koskevasta pohjoismaisesta yhteistyöstä

Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi vastauksen suositukseen 22/2022 pitkittyntä koronatautia koskevasta pohjoismaisesta yhteistyöstä ja katsoo sen neuvoston osalta *loppuun käsitellyksi*.

Taustaa

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

- *että* koordinoidaan pohjoismaista lääketieteellistä tutkimusta ja pitkittyneen koronataudin torjuntatoimia sen tiedon ja kokemuksen avulla, jota maille on kertynyt muiden virustautien jälkitaudeista.
- *että* lisätään yhteistyötä pitkittyneen koronataudin hoidossa Pohjoismaissa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vastaus

Pohjoismaiden ministerineuvosto yhtyy Pohjoismaiden neuvoston suositukseen vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä long covidia / pitkittyntä koronatautia koskevassa lääketieteellisessä tutkimuksessa sekä tiedon- ja kokemustenvaihdossa. Lisäksi se tiedottaa Pohjoismaiden neuvostolle, että alalla on käynnissä useita yhteispohjoismaisia aloitteita.

Taustaa

Arvion mukaan 10 prosentille koronavirustartunnan saaneista tulee pitkäkestoisia oireita, joille on WHO on määrittänyt oman long covid -diagnoosin. Norjan kansanterveyslaitoksen koronataudin pitkäaikaisoireita koskevien tutkimustulosten tiivistelmässä todetaan, että vakava, sairaalahoitoa mahdollisesti teho-osastolla edellyttävä koronavirustartunta korreloi 6 ja 12 kuukauden seurannassa löytyneiden useampien oireiden kanssa. Tavallisimpia ovat yleislaatuiset ja neurologiset oireet sekä keuhko-oireet. Pitkäaikaisoireista on toistaiseksi niukasti tietoa eikä pitkän aikavälin ennustetta tunneta. Mikäli vaivat muuttuvat kroonisiksi, vaarana on pitkittyntä sairaus,

jolla on seurauksia sekä kyseiselle henkilölle että yhteiskunnalle, esimerkiksi putoaminen työelämästä tai korkea-asteen koulutuksesta.

Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa on kehitetty kansalliset ohjeet pitkittynyttä koronatautiä sairastavien seurantaan. Jotkut pitkäaikaisoireista kärsivät potilaat kokevat vaikeaselkoisia, pitkäkestoisia ja useita erilaisia oireita akuutin virusinfektion jälkeen.

Sen vuoksi Norjan toimiessa MR-S:n puheenjohtajana vuonna 2022 käynnistettiin uusi aloite, *koronan jälkeinen tiedon kartuttaminen*, jonka tavoitteena oli lisätä pohjoismaista yhteistyötä ja kokemustenvaihtoa koronapandemian seurausten, kuten pitkittyneen koronataudin osalta. Kyseessä on NordForskin johtama hanke.

Aloite perustuu koronatartunnan saaneiden pitkäaikaisoireista kärsivien henkilöiden hoitoa koskeviin yhteispohjoismaisiin haasteisiin. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa pyritään yksimielisyyteen long covidin määritelmästä, parhaista käytännöistä ja kliinisistä suuntaviivoista sekä verkoston ja yhteistyön käynnistämisestä. Toisessa vaiheessa selvitetään, voidaanko hanke kytkeä Nordic Commons -hankkeeseen niin, että koronatautiä koskeva data voi muodostaa sen infrastruktuurille pilotin/käyttöalueen ja lähtökohdan pohjoismaisille terveystietoanalyyseille sekä käytännön kliinisille tutkimuksille ja/tai satunnaistetuille kliinisille tutkimuksille.

Näin ollen MR-S katsoo, että on erittäin ajankohtaista jatkossakin mahdollistaa, että kokemuksia kartutetaan, tehdään monialaista yhteistyötä ja kehitetään tutkimustietoa erilaisten hoitomuotojen vaikutuksista sekä koskien näiden potilaiden seuranta ja heidän tilanteensa kehittymistä. Kyse voi olla kliinisistä tutkimuksista ja rekisteritutkimuksista, mahdollisesti yhdistettyinä toisiinsa. NordForskin johdolla rahoitetaan myös useita koronan jälkeisiä yhteiskuntaturvallisuutta koskevia hankkeita, joissa hyödynnetään koronakriisistä saatuja oppeja useista eri näkökulmista, niin lääketieteellisistä kuin yhteiskunnallisistakin. Lisäksi tarkoituksena on julkaista uusi tutkimusohjelma lasten ja nuorten elämänlaadusta koronanjälkeisessä Pohjolassa. Siinä tarkastellaan koronapandemian pitkän aikavälin vaikutuksia lasten ja nuorten mielenterveyteen, koulutukseen ja elinehtoihin. Suunnitelmana on myös tukea tätä tutkimusohjelmaa vielä 3 miljoonalla Tanskan kruunulla neuvoston ja ministerineuvoston välisestä budjettikompromissista.

Suosituksen käsittely Pohjoismaiden ministerineuvostossa

Pohjoismaiden ministerineuvosto toteaa, että kehitteillä on laajaa pohjoismaista yhteistyötä long covidin / pitkittyneen koronataudin parissa toimenpiteillä, jotka tukevat kokemustenvaihtoa ja tiedonlevitystä Pohjoismaiden neuvoston suosituksen mukaisesti. Kokemustenvaihtoon ja monialaiseen yhteistyöhön on monia mahdollisuuksia esimerkiksi seurantatutkimuksessa sekä potilaiden seurannassa

kliinisten tutkimusten ja rekisteritutkimusten tai niiden yhdistelmien kautta. Lisäksi voidaan tutkia yhteiskunnallisia vaikutuksia esimerkiksi työhön, koulutukseen, elinoloihin ja elämänlaatuun.

Ministerineuvosto tukee sen vuoksi suosituksia vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä long covidin / pitkittyneen koronataudin tutkimuksessa ja torjuntatoimissa ja lisätä yhteistyötä sen hoidossa Pohjoismaissa, jotta yhteistyöstä saadaan mahdollisimman paljon hyötyä niin potilaille, terveysviranomaisille, tutkijoille kuin muillekin toimijoille Pohjoismaissa. Ministerineuvosto haluaa jatkaa tätä työtä.

Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo suosituksen näin ollen toteutuneen.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta kiittää Pohjoismaiden ministerineuvoston vastauksesta suositukseen 22/2022 pitkittyntä koronatautia koskevasta pohjoismaisesta yhteistyöstä.

Valiokunta panee tyytyväisenä merkille, että Pohjoismaiden ministerineuvosto yhtyy Pohjoismaiden neuvoston suositukseen, joka koskee pohjoismaisen yhteistyön vahvistamista lääketieteellisessä tutkimuksessa sekä tavoitetta kerätä kokemuksia ja tietoa long covidin torjuntatoimista. Valiokunta odottaa tämän myötä Pohjoismaiden ministerineuvoston mainitsemien alalla tehtävien useiden yhteispohjoismaisten aloitteiden toteuttamista ja tuloksia.

Tämän perusteella valiokunta katsoo vastauksen suositukseen 22/2022 pitkittyntä koronatautia koskevasta pohjoismaisesta yhteistyöstä neuvoston osalta *loppuun käsitellyksi*.

Reykjavíkissä 14. maaliskuuta 2023

Anna-Lena Blomkvist (SD)

Anne Kristine Linnestad (H)

Ásmundur Friðriksson (Sj.)

Eva Lindh (S)

Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)

Jette Gottlieb (EL)

Johan Dahl (sb)

Johan Hultberg (M)

Kjerstin Wøyen Funderud (Sp)

Maria Durhus (S)

Mikkel Bjørn (DF)

Sara Emil Baaring (S)

Tobias Drevland Lund (rødt)

Truls Vasvik (A)